

Innlegg på Loenkonferansen til NITO 16.11.19

**Den norske modellen, organisasjonsgrad og
arbeidslivet i åra framover**

Distriktssekretær i LO Nils P Støyva

Litt om LO

Landsorganisasjonen i Noreg (LO) er den største arbeidstakar-organisasjon i landet.

- 936 000 medlemmar
- 26 ulike fagforbund (forbundsområde)
- vel 50% er kvinner
- Ca. 22.300 medlemmar i Sogn og Fj
- Ca. 91.000 medlemmar i Hordaland

Alle arbeidsplassar skal ha ein tillitsvald. Det er om lag 65.000 tillitsvalde i LO på ulike nivå i organisasjonen.

24 % av arbeidstakarane er organiserte i LO, 25 % i andre forbund og 51 % er uorganiserte.

LO sin andel av tal fagorganiserte går ned.

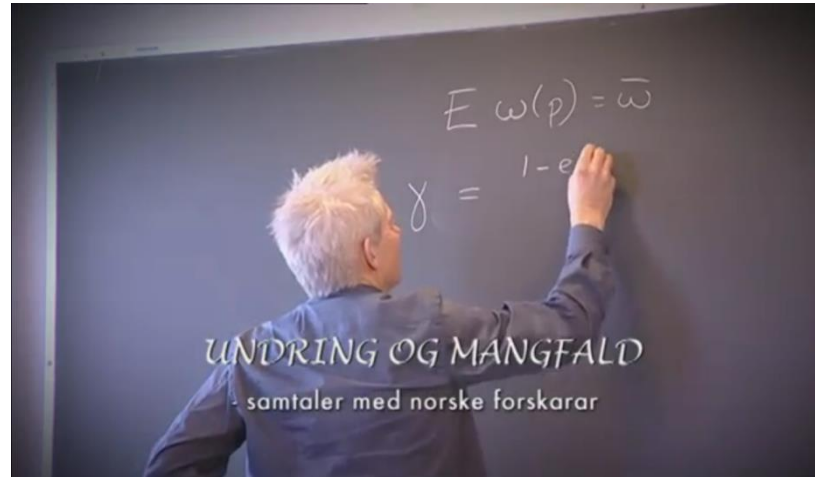
Kvifor vere medlem av ein fagorganisasjon?

- Avtalefesta løn og arbeidstid
- Innflytelse på løns- og arbeidsvilkår
- Avtalefesta ferie og feriepenger
- Frådrag for fagforeningskontigent
- Eit tillitsvaltsapparat i ryggen
- Yrkesfagleg fellesskap
- Andre medlemsfordelar t.d forsikring

Professor Kalle Moene – en suksessformel

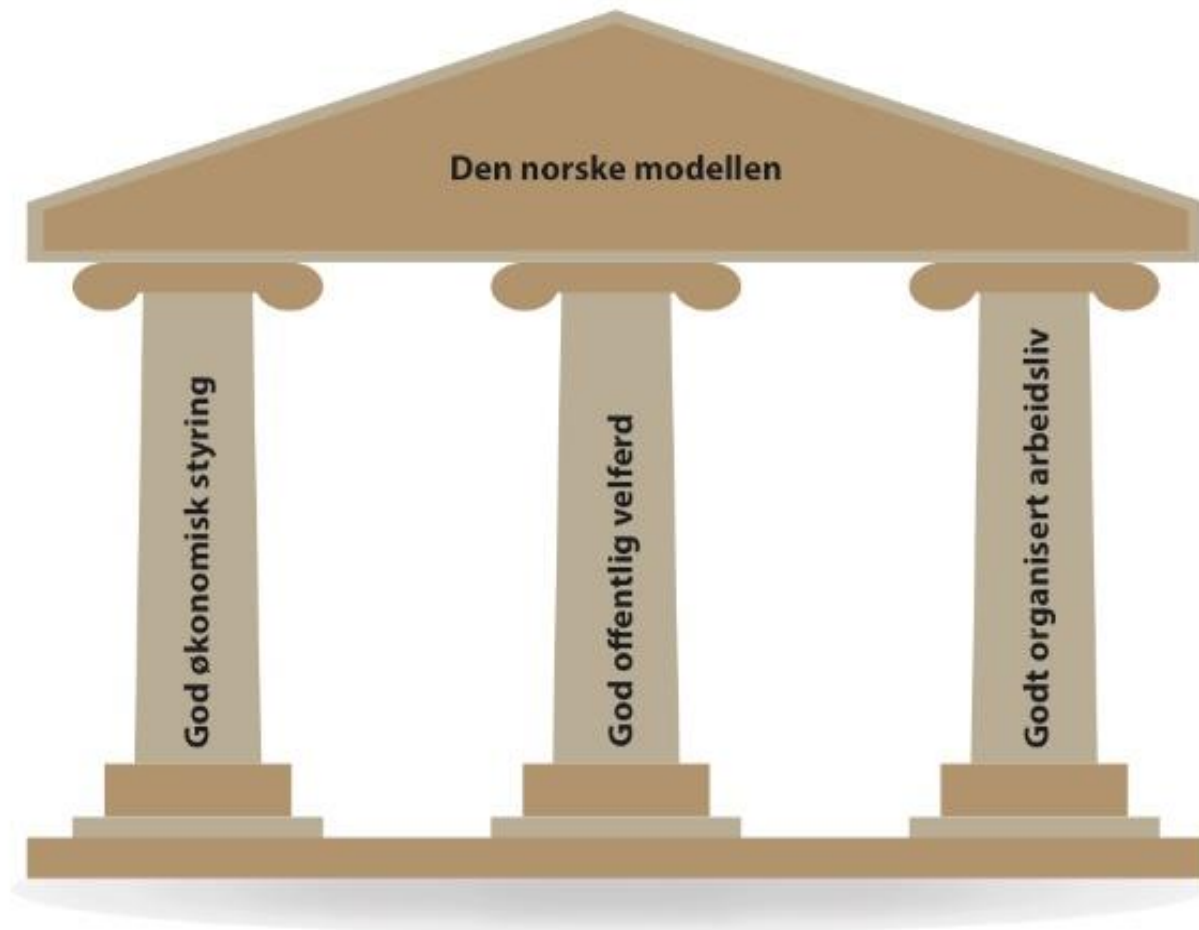
*”Den nordiske modell representerer en **suksessformel** hvor man har lyktes med å kombinere økonomisk vekst, sosial velferd og høyt kompetansenivå.”*

Kva har NITO sagt om den norske modellen?

<https://www.youtube.com/watch?v=OTLYA-NTYeo>

Tre grunnpilarer i den norske modellen

Økonomiske styring

- **Makroøkonomisk politikk -statsbudsjettet**
- **Næringspolitikk – skape verdier før vi deler**
- **Arbeid til alle for å forsørge seg sjølv**
- **Skatt etter emne**
- **Samfunnet som spleiselag – rettar og plikter**
- **Låg arbeidsløyse med staten som buffer**

Økonomiske modellen

- Makroøkonomisk politikk -statsbudsjettet
- Næringspolitikk – skape verdier før vi deler
- Arbeid til alle for å forsørge seg sjølv
- Skatt etter emne
- Samfunnet som spleiselag – rettar og plikter
- Låg arbeidsløyse med staten som buffer

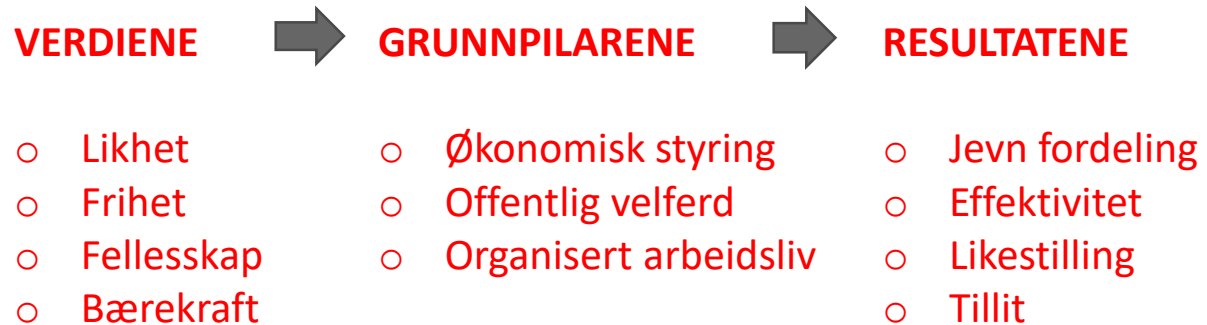
Godt organisert arbeidsliv

- **Samordna lønspolitikk**
- **Gode forhandlingsystem. Frontfagmodellen**
- **Kollektive avtaler**
- **Nær kontakt mellom arbeidsgjevarar, arbeidstakarar og styresmakter**
- **Samarbeid om: næringspolitikk, velferdspolitik, sosialpolitikk og pensjonsr.**
- **Lokalt god dialog mellom partane**

Offentleg velferd

- **Velferdsstat – gratis tenester**
- **Sikkerhetsnett – sosiale velferdsordningar**
- **Lik rett til utdanning**
- **Sjukelønn**
- **Gratis helsetenester**
- **Effektiv arbeidsmarknadspolitik**

Den norske modellen på 1-2-3

Partssamarbeid helt avgjørende

Partssamarbeid

- Hovedavtale mellom LO og NHO
- Kollektive lønnsforhandlinger
- Frontfaget setter ramme for lønnsutviklingen
- Medbestemmelse/-bedriftsdemokrati

Trepartssamarbeid

- Partsrepresentasjon i offentlige utvalg
- Trepartssamarbeid med Regjeringen
- Sosiale reformer og arbeidslivsreformer

Den norske modellen = viktig forklaring på Norges økonomiske vekst

Redskaper

Sterke parter i arbeidslivet
Høy organisasjonsgrad
Hovedavtalen
Frontfagsmodellen

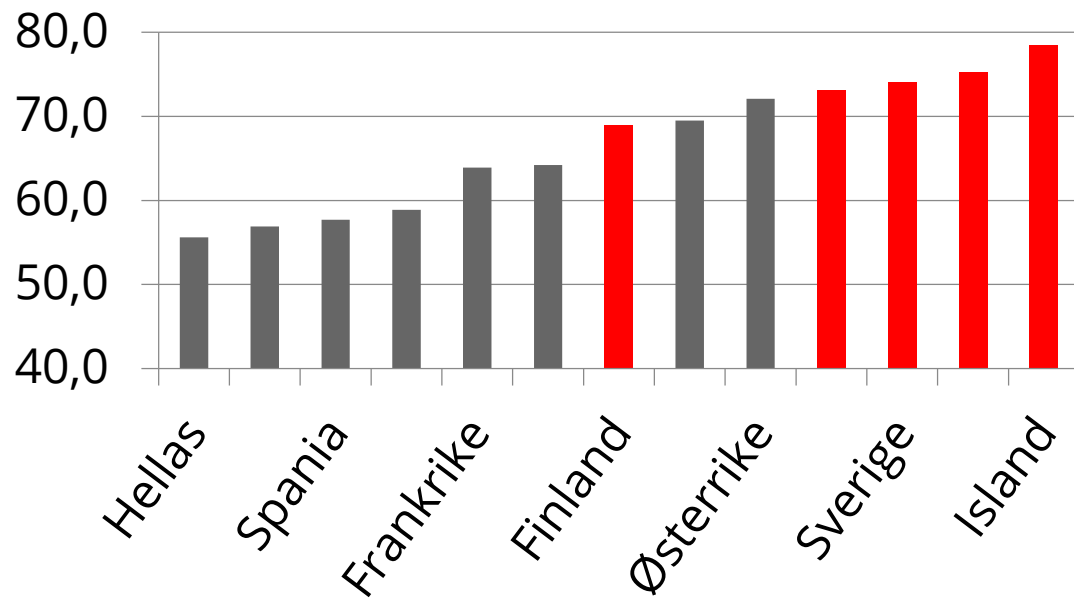
Resultater

Små inntekstforskjeller
Lav arbeidsledighet
Stor grad av likestilling
Produktivitet i verdenstoppen

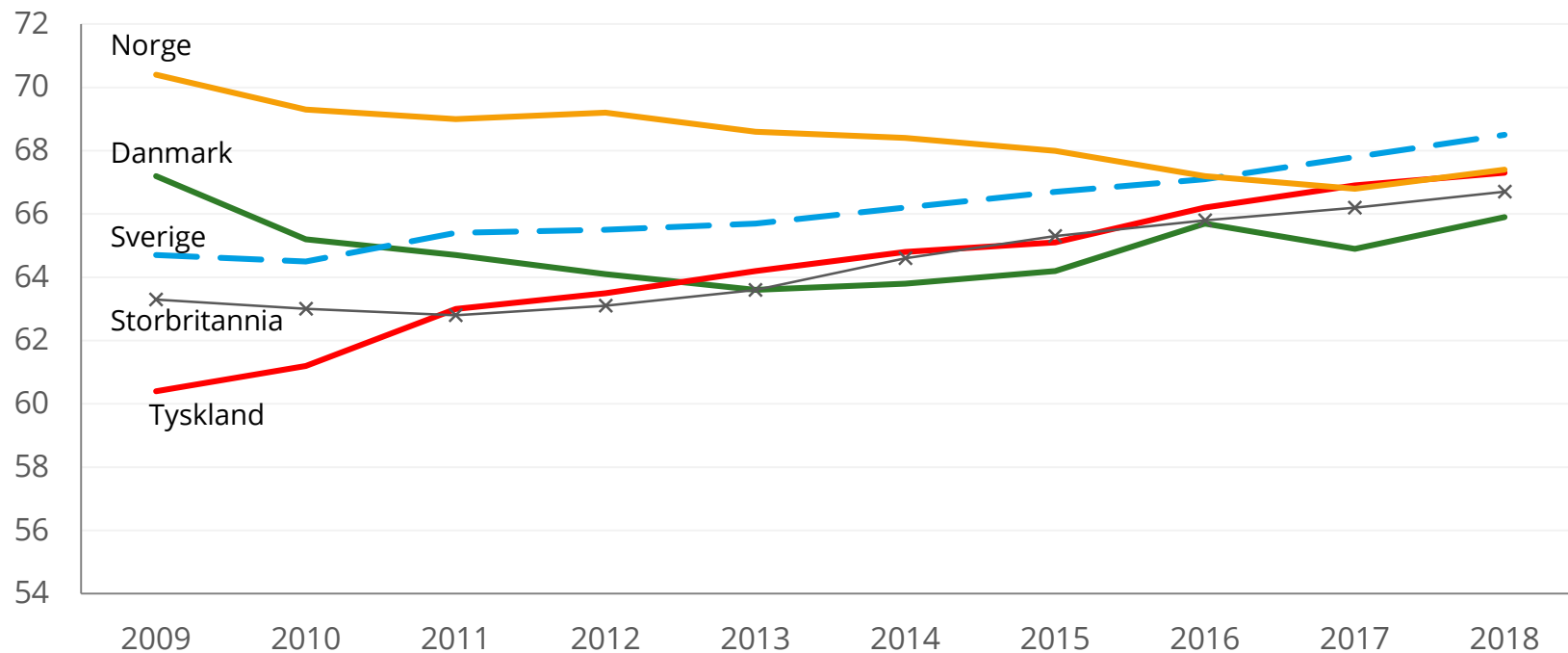
Det er faglig enighet om at vår organisering av arbeidsmarkedet og lønnsdannelse er en viktig forklaring på at Norge greier seg **best på alle internasjonale økonomiske indikatorer.**

Høy andel sysselsatte

Sysselsatte i pst. av befolkningen, 15-64 år. 2011

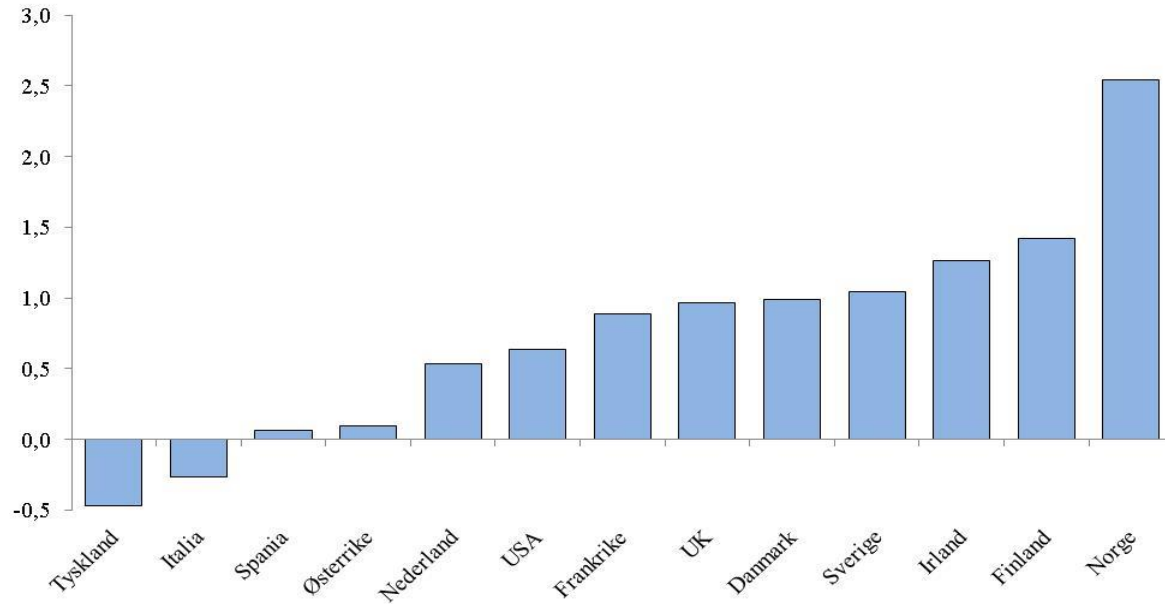
Andel sysselsatte 15-74 år

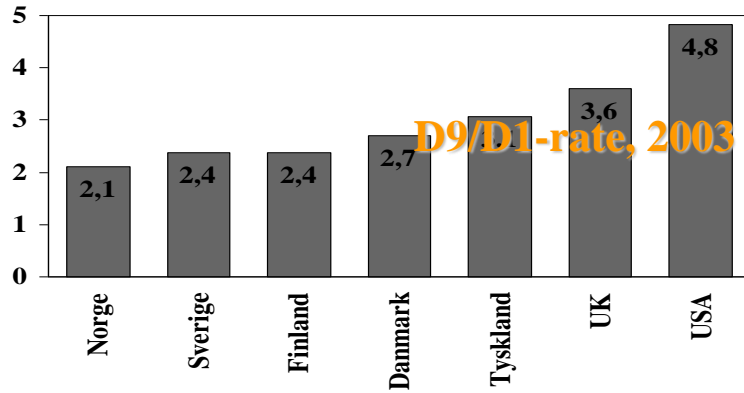
Kilde: Eurostat.

Gjennomsnitts reallønnsvekst 2000-2011

Reallønn per ansatt næringsliv pst per år, iflg. OECD Economic Outlook no. 90

Mindre lønnsforskjeller

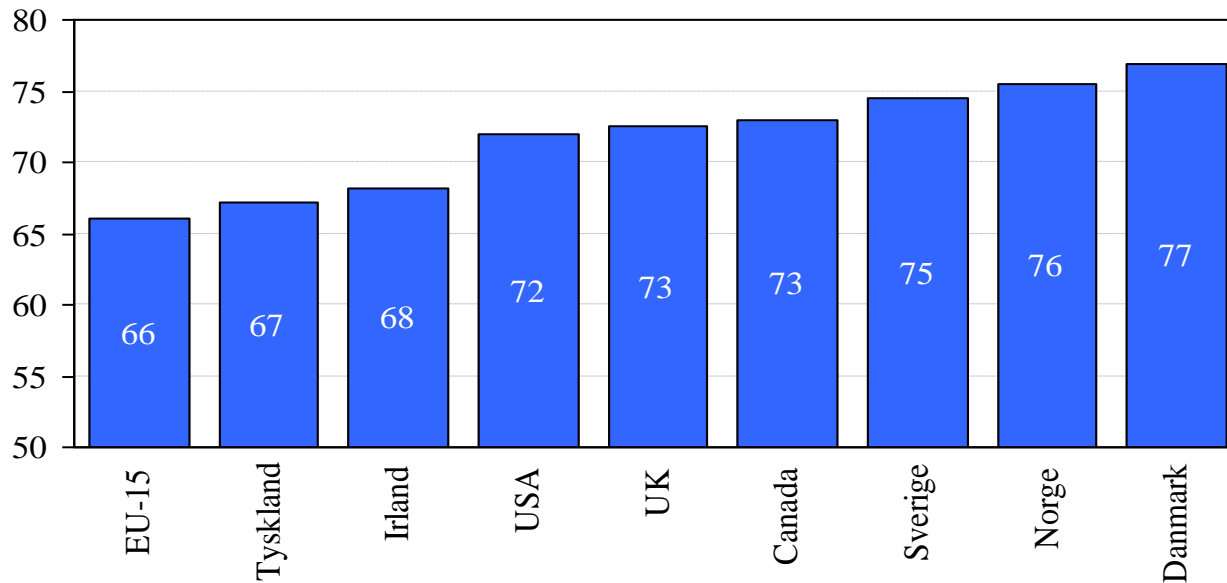

D9/D1-rate er forholdet mellom den øvre grensen av lønnsnivået ved 9. desil i en lønnsfordeling og den øvre grensen av lønnsnivået ved 1. desil. Større tall betyr større lønnsforskjeller. Data gjelder heltidsansatte.

Kilde: OECD Society at Glance 2006

Høy sysselsettingsprosent

16-64 år, 2006

Kilde: OECDs Employment Outlook 2007

Norge mest digitalisert og høyest produktivitet

DN Dagens
Næringsliv

Norge har overtatt plassen som verdens mest digitale land

Foto: Fartein Rudjord

Nyheter Teknologi

Norge er verdens mest digitale land

Både næringslivet og offentlig sektor ligger langt fremme, viser fersk undersøkelse.

Kari Vartdal Riise [FØLG MEG](#)

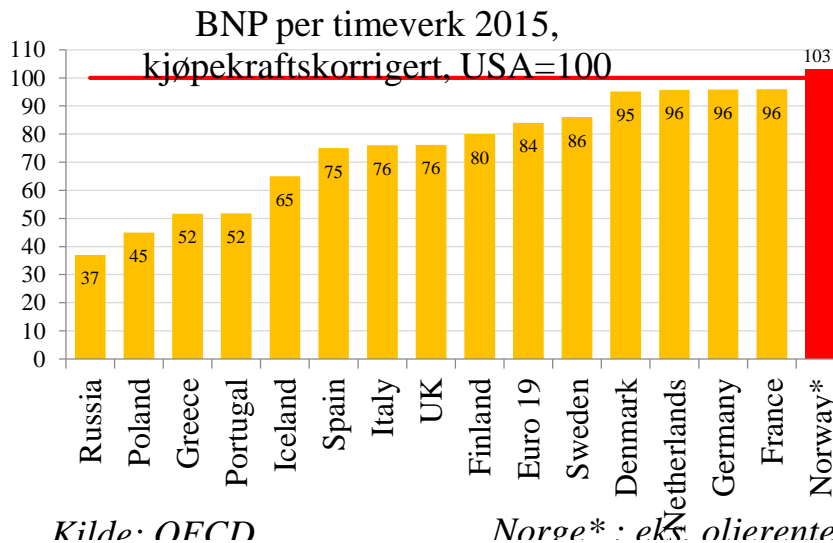
Publisert: 15.06.2017 – 13:29

Oppdatert: 15.06.2017 – 13:29

Norge har dermed vippet Finland av tronen som det mest digitale landet i verden, i følge den årlige Digibarometer-undersøkelsen.

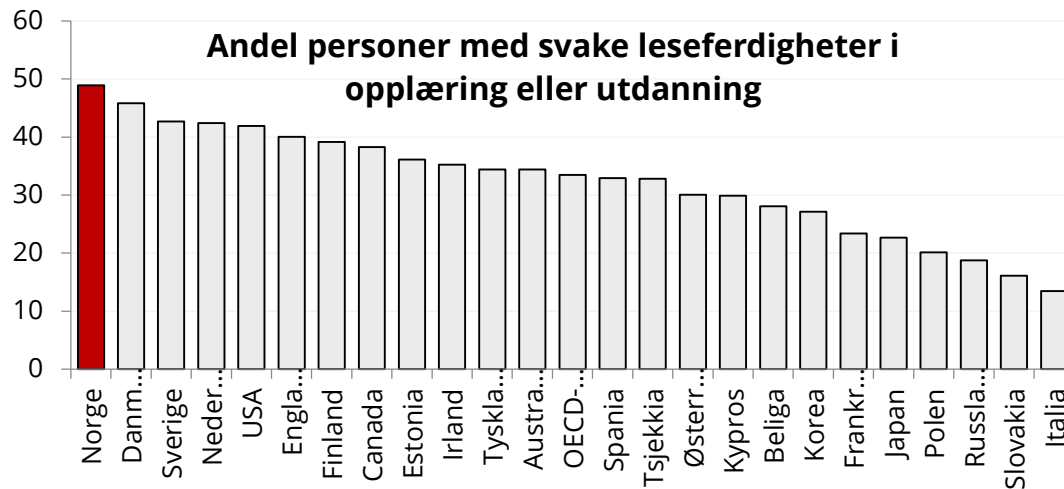
Danmark og Sverige kommer like etter Norge og Finland, melder danske [Børsen](#), og viser til det finske nyhetsbyrået FNB.

Best på læring i arbeidslivet

PIAAC er en internasjonal undersøkelse i regi av OECD som måler voksnes ferdigheter i, lesing, tallforståelse, problemløsning i teknologitunge miljøer, generiske ferdigheter, for eksempel samarbeid, kommunikasjon og organisere sin tid

Kilde: OECD PIAAC

Fallet i organisasjonsgraden 1995 - 2008

- Særlig for unge...
- Norge mindre fall, men lavere nivå
- Utviklingen må snus
- Må ha bedre/nyere tall og analyser

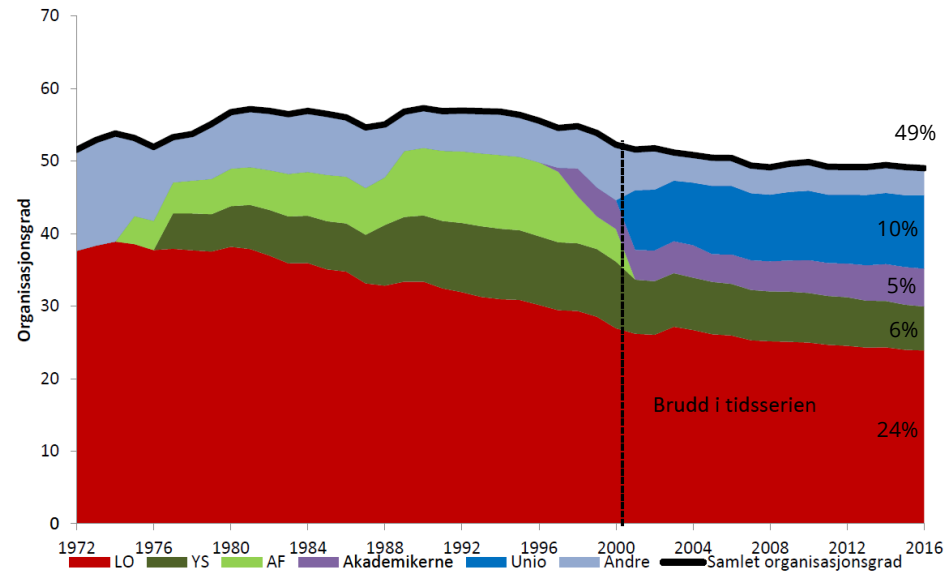
	Danmark	Finland	Sverige	Norge
Under 30	-17	-25	-23	-2
30-44	-8	-12	-15	-7
45-64	0	-5	-8	-1

Kilde: NordMod2030, delrapport 9 om avtalemodellene.

Lavere organisasjonsgrad

Figur 2.1 Organisasjonsgraden i Norge etter hovedorganisasjon, 1972–2016.*

Faksimile fra
Nergaard, 2018

Nokre utfordringer i fremtiden sitt arbeidsliv

- **Ordinær tilsetting under press – vikarbyrå**
- **Rettene i arbeidsmiljøloven blir utfordra**
- **Mange små deltidstillingar**
- **Arbeidslivskriminalitet og sosial dumping**
- **Må være villige til omstilling**
- **Utdanning må lønne seg**